

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	6 juni 2023	n.v.t.

Onderwerp

Beëindigen overeenkomst Pilot Boeren voor Natuur Hoeve Biesland

Advies

1. Vast te stellen de brief aan Hoeve Biesland waarmee het voornemen kenbaar wordt gemaakt om de subsidierelatie met Hoeve Biesland te stoppen per 1 januari 2025 en voor het jaar 2024 de subsidie te verlagen tot € 60.000,-.
2. Vast te stellen de brieven aan de gemeente Pijnacker-Nootdorp, de gemeente Delft en het Hoogheemraadschap van Delfland waarmee instemming wordt gevraagd om de samenwerkingsovereenkomst pilot Boeren voor Natuur Hoeve Biesland te beëindigen.
3. Vast te stellen de brief aan Staatsbosbeheer waarmee Staatsbosbeheer wordt geïnformeerd dat de pilot Boeren voor Natuur Hoeve Biesland wordt beëindigd.
4. Vast te stellen de publiekssamenvatting over het beëindigen van de overeenkomst Pilot Boeren voor Natuur Hoeve Biesland.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies

Bijlagen

1. Samenwerkingsovereenkomst pilot Boeren voor Natuur (2007)
2. Advies van de ambtelijke adviesgroep pilot Boeren voor Natuur
3. Brief aan Hoeve Biesland, voornemen besluit tot stopzetting van de subsidierelatie
4. Brief aan Gemeente Delft
5. Brief aan Gemeente Pijnacker-Nootdorp
6. Brief aan Hoogheemraadschap van Delfland
7. Brief aan Staatsbosbeheer

1 Toelichting voor het College

Pilot Boeren voor Natuur Hoeve Biesland

Boeren voor Natuur is een vergaand natuur inclusief bedrijfsconcept gericht op verbetering van biodiversiteit, waterkwaliteit en landschap. In 2007 is Boeren voor Natuur als pilot op Hoeve Biesland gestart. Deze pilot was bij de aanvang baanbrekend. Hoeve Biesland heeft zich in de afgelopen jaren getransformeerd tot een kringloopbedrijf met een gesloten mineralenbalans. Er is 10 % aan landschapselementen aangelegd met onder andere natuurvriendelijke oevers, waterberging en een hogere voorjaarswaterstand voor de broedende weidevogels.

Samenwerkingsovereenkomst Pilot Boeren voor Natuur Hoeve Biesland

Om de pilot mogelijk te maken is in maart 2007 een samenwerkingsovereenkomst afgesloten door het Ministerie van LNV, de Gemeente Delft, de Gemeente Pijnacker-Nootdorp, het Hoogheemraadschap van Delfland, Stadsgewest Haaglanden en de Provincie Zuid-Holland (zie bijlage 1).

De overeenkomst heeft een looptijd van 30 jaar (tot 2036). Het Ministerie van LNV en het Stadsgewest Haaglanden hebben zich inmiddels uit de pilot teruggetrokken omdat zij dit niet meer binnen hun taakopvatting vonden passen.

Om de pilot te kunnen uitvoeren is door de overheden budget beschikbaar gesteld van totaal ruim € 1.8 mln. Het budget is gestort op een projectenrekening bij het Nationaal Groenfonds.

De provincie verleent jaarlijks een begrotingssubsidie aan Hoeve Biesland van afgerond € 118.000,- per jaar. Deze subsidie declareert de provincie bij het Nationaal Groenfonds.

Bij het afsluiten van de overeenkomst was de verwachting dat uit de rente (een groot deel) van de subsidie kon worden betaald. Omdat de rente nihil is wordt al enige jaren het gereserveerde bedrag aangesproken. Dit heeft tot gevolg dat het fonds inmiddels volledig is uitgeput.

Beëindigen van de samenwerkingsovereenkomst

In de samenwerkingsovereenkomst is vastgelegd dat bij uitputting van de financiële middelen de overeenkomst kan worden beëindigd. Wel dient dan te worden onderzocht of er aanvullende middelen beschikbaar kunnen worden gesteld. Om te komen tot een besluit is door een ambtelijke projectgroep een advies opgesteld (zie bijlage 2).

De ambtelijke projectgroep adviseert om geen aanvullende middelen (meer) beschikbaar te stellen en de pilot te beëindigen.

In de ambtelijke projectgroep is geconstateerd:

- Met behulp van het door de overheden beschikbaar gestelde budget heeft Hoeve Biesland de transitie naar een natuur inclusief landbouwbedrijf kunnen maken, het bedrijf kunnen vergroten en ook nieuwe bedrijfstakken kunnen ontwikkelen. Hiermee is de oorspronkelijke doelstelling van de pilot (grotendeels) behaald.
- Met ingang van 1 januari 2023 is het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) in werking getreden en kan Hoeve Biesland voor de eco-activiteiten subsidie aanvragen bij het RVO (eco-regeling). Doel van het GLB is om boeren te belonen die naast het produceren van voedsel ook aandacht hebben voor de natuur en daarin willen investeren. De hoogte van de eco-vergoeding is afhankelijk van de duurzaamheid van de bedrijfsvoering. Naar verwachting valt Hoeve Biesland in de hoogste categorie (niveau goud is € 200,- per hectare). Deze eco-vergoeding is aanzienlijk lager dan de provinciale subsidie van € 1.200,- per hectare.
- Het bedrijf was bij de start van de pilot uniek. Inmiddels zijn meerdere bedrijven op eigen kracht de overstap aan het maken naar kringlooplandbouw/natuurinclusieve landbouw. Voor

deze bedrijven zijn geen langjarige structurele financieringen vastgelegd.¹ Het is niet goed uit te leggen waarom specifiek aan één landbouwbedrijf subsidie wordt verstrekt, terwijl andere bedrijven de transitie (grotendeels) op eigen kracht doorlopen (gelijke gevallen, gelijk behandelen = level playing field).

- Het is van belang dat de opgedane kennis en ervaring binnen de pilot Boeren voor Natuur beschikbaar komt voor andere bedrijven die de overstap willen maken naar een vorm van natuurinclusieve landbouw. De provincie pakt dit op binnen het programma natuurinclusieve landbouw.

De projectgroep adviseert om de samenwerkingsovereenkomst te beëindigen.

In de pilot Boeren voor Natuur zijn zowel pachtgronden van gemeente Delft (35 hectare) als Staatsbosbeheer (15,8 hectare) opgenomen. Nu de pilot stopt moeten er over de pacht prijzen en pachtvoorwaarden wellicht nieuwe afspraken gemaakt worden. Dit is bij de overheden bekend. Als onderdeel van de pilot zijn, met financiering door het Hoogheemraadschap van Delfland, natuurvriendelijke oevers en waterberging aangelegd. Hiervoor heeft het Hoogheemraadschap een watervergunning afgegeven. In deze vergunning is een instandhoudingsverplichting vastgelegd.

Stopzetten subsidierelatie met Hoeve Biesland

Nu de projectgroep adviseert de samenwerkingsovereenkomst te beëindigen en dus geen extra budget beschikbaar te stellen moet een besluit worden genomen over de subsidie aan Hoeve Biesland.

Per 2023 is het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) inwerking getreden. Daarmee is dit een logisch moment om de subsidierelatie met Hoeve Biesland te beëindigen. Hoeve Biesland kan, net als andere landbouwbedrijven, subsidie aanvragen voor de eco-activiteiten op het bedrijf (waaronder biodiversiteit, waterkwaliteit en landschap).

Rekening houdend met een redelijke overgangstermijn wordt voorgesteld in het jaar 2024 vanuit provinciale middelen, nog eenmalig een subsidiebedrag beschikbaar te stellen van € 60.000,- (dit is 50 % van het huidige subsidiebedrag). Dit geeft Hoeve Biesland voldoende tijd om eventuele maatregelen te treffen om de gevolgen van de beëindiging van de subsidierelatie op te vangen. De subsidie stopt volledig per 1 januari 2025.

In de subsidiebeschikking over het jaar 2022 en het jaar 2023 is al aangekondigd dat de provincie voornemens is om de subsidierelatie te beëindigen. Ook zijn diverse gesprekken met de ondernemer gevoerd over de (financiële) gevolgen van het stopzetten van de subsidie. De ondernemer heeft in deze gesprekken aangegeven niet meer financieel afhankelijk te zijn van de provinciale subsidie en ook begrip te hebben dat de subsidie wordt beëindigd.

Borging van de opgedane kennis opgedaan in de pilot Boeren voor Natuur Hoeve Biesland

Binnen de pilot is veel kennis opgedaan over de transitie naar natuurinclusieve landbouw. Hoeve Biesland wordt hierbij gezien als koploper. De opgedane kennis en ervaring van Hoeve Biesland willen wij niet verloren laten gaan. Hierover is met de ondernemer verkennend gesproken. Hij is enthousiast om zijn kennis beschikbaar te stellen voor andere bedrijven die de overstap willen gaan maken. Hij beschikt ook over een groot netwerk. De gedachte is om door kennisoverdracht maar ook door een leeromgeving op te zetten agrarische bedrijven te enthousiasmeren om de overstap naar

¹ Wel is voor een enkel bedrijf eenmalige projectsubsidies versterkt vanuit de provincie (opzetten regionale afzetmarkten, herinrichtingskosten voor het opzetten nevenactiviteiten).

natuurinclusieve landbouw te maken. Wij willen dit vanuit het programma natuurinclusieve landbouw gaan faciliteren.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW : € 60.000,00
Programma : Ambitie 5 - Versterken natuur in Zuid-Holland
Financiële risico's : Er zijn geen financiële risico's. De provincie gaat pas een verplichting aan op moment van subsidieverstrekking.

Dekking vindt plaats uit begrotingspost 00750 (algemeen landbouwbeleid).

Juridisch kader

Op grond van artikel 4:51 Algemene wet bestuursrecht is beëindiging van een langdurige subsidierelatie pas toegestaan, wanneer:

- die beëindiging is ingegeven door 'veranderde omstandigheden' of 'gewijzigde inzichten', en
- er een 'redelijke termijn' tussen de aankondiging van de beëindiging en het moment van de daadwerkelijke beëindiging van de subsidierelatie in acht wordt genomen. Door 2024 als overgangsjaar te zien wordt rekening gehouden met een redelijke termijn.

Er wordt nu eerst een voornemen tot stopzetten van de subsidie aangekondigd. Hoeve Biesland heeft zes weken de tijd om een zienswijze in te dienen. Vervolgens wordt een definitief besluit genomen. Bij het definitieve besluit wordt de ingediende zienswijze meegewogen. Dit besluit staat open voor bezwaar en beroep.

2 Voorafgaande besluitvorming

Door Gedeputeerde Staten is op 27 februari 2007 het besluit genomen tot het aangaan van de samenwerkingsovereenkomst. De overeenkomst is vervolgens op 7 maart 2007 ondertekend. Voor de subsidieverlening zijn door Gedeputeerde Staten toets voorwaarden vastgesteld op 5 oktober 2010.

3 Proces

Aan de andere partijen in de samenwerkingsovereenkomst wordt voorgesteld om de samenwerkingsovereenkomst te beëindigen. Nadat deze hiermee hebben ingestemd kan de provincie, mede namens de andere overheden, de projectenrekening bij het Nationaal Groenfonds opheffen.

Vervolgproces:

- Brieven versturen naar Gemeente Pijnacker-Nootdorp, Gemeente Delft en Hoogheemraadschap van Delfland en Staatsbosbeheer;
- Brief versturen naar Hoeve Biesland met het voornemen om de subsidierelatie te beëindigen.

4 Participatie en rolneming

Wij zien Hoeve Biesland als belangrijke voorloper bij de transitie naar natuurinclusieve landbouw. Dat is reden om de opgedane ervaringen met de pilot te betrekken bij het programma natuurinclusieve landbouw.

Hierover zijn wij met de ondernemer in gesprek.

5 Communicatiestrategie

Het stopzetten van de subsidierelatie met Hoeve Biesland vergt de nodige zorgvuldigheid. Daarom is als eerste de pilot Boeren voor Natuur geëvalueerd door de WUR. Vervolgens is in een projectgroep, waar ook de ondernemer bij betrokken was, de bijgevoegde adviesnotitie opgesteld. Ook is met de ondernemer nog diverse malen gesproken om de consequenties van het stopzetten van de subsidie te bespreken.